Приложение № 2.2
към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква "б"
(Ново - ДВ, бр. 102 от 2013 г.,
изм., бр. 3 от 2019 г.,
в сила от 8.01.2019 г.)

ОДОБРИЛ,
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ:

АСЕН ВАСИЛЕВ

ФИНАНСОВА ОБОСНОВКА

ОТНОСНО: Проект на Постановление на Министерския съвет за приемане на Наредба за реда за организирането, обработването, експертизата, съхранението и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции

1. Мотиви и цел за внасяне за разглеждане от Министерския съвет на проекта на акт

Проектът на Наредба по реда на чл. 52 от Закона за Националния архивен фонд (НАФ) цели създаване на единна нормативна регламентация за организиране, обработване, експертиза, съхранение и използване на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции, дефиниране на критериите за определяне ценността им, както и предаването на ценните документи, включително електронните, в държавен архив. Разширен е обхватът на методическата и контролна дейност от страна на държавните архиви в държавните и общинските институции с включването на електронните документи. Предложена е правна дефиниция на понятията „електронен архив" и „електронно архивиране на документи".

Направеният анализ на действащата нормативната база очертава съществуващите ресурси на Държавна агенция „Архиви" (ДА „Архиви"), постигнатото досега и идентифицира проблемите за развитието на електронното управление в областта на електронния архив и електронното архивиране на документи. През 2009 г. е приета, а през 2012 г. изменена, Наредбата по чл. 52 от Закона за НАФ – Наредба за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции. Тя регламентира състава и задачите на Постоянно действащата експертна комисия (ПДЕК); създаване и функции на учрежденските архиви на държавните и общинските институции; дефиниране на критериите за определяне ценността на документите; етапите на експертиза на ценността, като детайлно са разписани съставянето на: номенклатура на делата със срокове за съхранение или списък на видовете документи със срокове за съхранение; акт за унищожаване на неценни документи с изтекъл срок на съхранение; инвентарен опис на документи за постоянно запазване; опис на документи с дългосрочно справочно значение; опис на документи, определени като неценни; историческа справка и

протокол за работата на ПДЕК, както и реда за предаване в държавен архив на определените за постоянно запазване документи. Обект на Наредбата са също така методическото ръководство и контрол, осъществявани от страна на държавните архиви в държавните и общинските институции. В процеса на анализ беше констатирано несъответствие между Закона за НАФ и Наредбата за реда за организирането, обработването, експертизата, съхраняването и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции. В Закона категорично е посочено, че критериите за експертиза на ценността на електронните документи се определят от ДА „Архиви", а определените за постоянно запазване електронни документи, т.е. ценните електронни документи, са съставна част от НАФ. От друга страна, разпоредбата на чл. 54 от действащата Наредба предвижда прехвърлянето на хартиен носител със съответната заверка на документите, определени за постоянно запазване, които са в електронен формат. Съществен момент по отношение на електронните документи е, че в чл. 6 от споменатата Наредба изрично е подчертано, че тя не се отнася за документи, създадени в електронен формат. По този начин процесите, свързани с електронен архив и електронно архивиране, остават на практика нормативно нерегламентирани. Липсата на единни правила и методика за тези процеси ще доведе до загуба на ценни електронни документи и приемане в държавните архиви на непълни по състав и съдържание архивни фондове и документи от държавните и общинските институции след изтичане на законоустановения 20-годишен срок, което не е в интерес на държавата и обществото. От правилното формулиране на нормативната уредба зависи обогатяването на НАФ с пълноценни фондове. От първостепенно значение е да се подчертае ролята на номенклатурата на делата, тъй като тя прогнозира ценността на документите още при тяхното създаване и има за цел прецизното им систематизиране и организиране в дела. Липсата на индекса на делото по номенклатурата и съответния срок за запазване в информационните системи за всеки електронен документ създава риск ценните електронни документи да се изгубят в общия обем документи и след време тяхното търсене и отделянето им за НАФ да бъде силно затруднено. В тази връзка е необходимо създаването на електронен архив в държавните и общински институции като част от учрежденския архив, в който да се предават по номенклатура/списък всички приключили дела/документи и да се съхраняват до предаването им в държавен архив. По този начин електронният архив ще е ефективен механизъм за организиране, съхранение, използване, експертиза и обработване на електронните документи до предаването им държавен архив или тяхното унищожаване. В действащите към момента нормативни и подзаконови нормативни актове не се съдържа правна дефиниция на понятията „електронен архив" и „електронно архивиране на документи". Липсват и нормативни разпоредби, които, подобно на документите на хартиен носител, да позволяват унищожаването на неценни електронни документи с изтекли срокове на съхранение, определени в номенклатурата на делата или в списъка на видовете документи.

От обзора на действащата към момента нормативна база е очевидна необходимостта от създаване на единна нормативна и методическа база в областта на електронен архив и електронното архивиране на документи.

2. Очаквани резултати от предлагането на проекта на акт

С приемане на проекта на Постановление на Министерския съвет за приемане на

предложения нормативен акт се регламентира редът за организирането, обработването, експертизата, съхранението и използването на документите (на хартиен носител, електронни и аудио-визуални документи) в учрежденските архиви на държавните и общинските институции. ДА „Архиви" разработи и внедри по проекта по ОПДУ система за е-Архивиране на ценни електронни документи, която предоставя възможност за предаване, опазване, съхранение и използване на ценните електронни документи в държавните архиви, което също следва да бъде нормативно уредено.

В обхвата на Наредбата са включени и електронните документи, с което изцяло са изпълнени разпоредбите на чл. 4, ал. 1 от Закона за НАФ. Определя се редът за:

1. организирането, съхранението и използването на документи на хартиен носител, електронни документи и аналогови аудио-визуални документи в учрежденските архиви на държавните и общинските институции по смисъла на § 1, т. 11 от допълнителната разпоредба на Закона за НАФ, наричани по-нататък „институциите";

2. експертизата, обработването и предаването в държавните архиви на документите на хартиен носител, електронни документи и аналогови аудио-визуални документи – обект на Националния архивен фонд, след изтичане на сроковете по чл. 46 от Закона за НАФ;

3. осъществяването на методическо ръководство и контрол от страна на ДА „Архиви" за изпълнение на дейностите по т. 1 и 2.

Предвидено е внедряването на номенклатурата на делата със срокове за съхранение в деловодството, структурните звена и в административните информационни системи (АИС), както и предаването на документите от деловодството, структурните звена и АИС в учрежденския архив. В институциите, които създават, съхраняват и използват електронни документи, се създава електронен архив, който е част от учрежденския архив. Регламентирани са необходимите метаданни и характеристики към всеки електронен документ в електронния архив. Определени са оптималните изисквания за помещенията, определени за съхранение на електронните документи. Изготвени са образци на форми за регистрация, отчетност, съхранение, използване на приетите електронни документи в електронния архив на институцията, както и за унищожаване на неценни документи. Разработени са критериите за определяне ценността на електронните документи и образци на описи (инвентарен опис на електронни документи за постоянно запазване; опис на електронни документи с дългосрочно справочно значение; опис на електронни документи, определени като неценни; инвентарни описи за научно-техническите електронни документи – проекти на изделия, отчети по теми, проекти на обекти, технологични разработки).

С цел постигане на по-голяма яснота при прилагането на част от предлаганите промени, в § 1 от Допълнителните разпоредби на Наредбата са дефинирани понятията „електронен архив" и „електронно архивиране на документи", както следва:

1. „Електронен архив" е съвкупност от всички електронни документи, създадени от дейността на държавна или общинска институция, по които работата е приключила. Електронните документи се съхраняват в електронния архив, който е част от учрежденския архив, до предаването им в държавен архив или до унищожаването им.

2. „Електронно архивиране на документи" включва процесите по организация, експертиза, съхранение и използване на електронните документи в държавните и общинските институции, както и процесите по предаване на ценните електронни

документи в държавните архиви.

С приемането на акта ще се изяснят и конкретизират разпоредбите на Закона за НАФ във връзка с организирането, обработването, експертизата, съхранението и използването на документите в учрежденските архиви на държавните и общинските институции. Това ще доведе до организиране и проследяване на целия жизнен цикъл на електронните документи (създаване, управление, съхранение, предаване или унищожаване) с цел гарантиране на тяхната автентичност, надеждност и използваемост както от страна на държавните и общинските институции, така и от страна на държавните архиви. Създава се електронен архив, част от учрежденския архив, като се регламентират процесите по регистрация, отчетност, съхранение и използване на приетите в учрежденския архив документи, както и експертизата на тяхната ценност (текуща, междинна и окончателна), обработката и предаването на ценните документи в държавен архив. Ще се включат и електронните документи в обхвата на методическата и контролна дейност на държавните архиви в държавните и общинските институции.

3. Мотивирана оценка за размера на необходимите допълнителни разходи/трансфери/други плащания, които се предлага да бъдат одобрени по бюджета на първостепенния разпоредител с бюджет или по сметка за средства от Европейския съюз, за сметка на бюджети по държавния бюджет.

Не са необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет.

ПРЕДЛОЖИЛ:

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

(ВАНЯ СТОЙНЕВА)

Съгласували:

Михаил Груев
председател на ДА „Архиви” ……/……

Наташа Бангъозова – Димчева
главен секретар на ДА „Архиви” ……/……

Нина Стоянова
директор на дирекция АПФСО, ДА „Архиви” ……/……